

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
_____ (Баранова В.Г.)
(підпис)
“ _____ ” _____ 2019р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр, та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування:

Фінансовий та страховий менеджмент

(назва магістерської програми)

на тему: **«Управління фінансовою стійкістю підприємства»**

(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету **ФБС**

Марач Вікторія Петрівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст.викладач _____

(науковий ступінь, вчене звання)

Андрєєва Яна Сергіївна _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

/підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Сутність фінансової стійкості підприємства.....	6
1.2. Характеристика чинників впливу на фінансову стійкість підприємства.....	15
1.3. Управління фінансовою стійкістю підприємства.....	25
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «ТРАНСШІПМЕНТ ЕЛ ПІ ДЖІ».....	33
2.1. Оцінка формування та використання капіталу ТОВ «Трансшіпмент Ел Пі Джі».....	33
2.2. Прагматизм фінансових результатів та рентабельності ТОВ «Трансшіпмент Ел Пі Джі».....	47
2.3. Оцінка фінансової стійкості та ліквідності ТОВ «Трансшіпмент Ел Пі Джі».....	55
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «ТРАНСШІПМЕНТ ЕЛ ПІ ДЖІ».....	63
3.1. Фінансове прогнозування фінансової стійкості ТОВ «Трансшіпмент Ел Пі Джі».....	63
3.2. Шляхи забезпечення фінансової стійкості ТОВ «Трансшіпмент Ел Пі Джі».....	67
3.3. Напрямки удосконалення інструментів фінансових підходів до поліпшення фінансової стійкості ТОВ «Трансшіпмент Ел Пі Джі».....	73
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	81

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах ринкової економіки від підприємства вимагається підвищення ефективності виробництва, конкурентноздатності продукції на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання і управління виробництвом, активізації підприємництва. Важлива роль у реалізації цієї задачі приділяється аналізу господарської діяльності підприємств, дослідженню та управлінню їх фінансовою стійкістю. За допомогою цього аналізу виробляються стратегія і тактика розвитку підприємства, обґрунтовуються плани й управлінські рішення, здійснюється контроль за їхнім виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства, його підрозділів і робітників.

Потреба в розробці теоретичних підходів щодо дослідження фінансової стійкості полягає в забезпеченні стабілізації фінансового стану підприємств, заснованої на використанні інструментів стратегічного і тактичного фінансового менеджменту. Формування ефективної стратегії з подолання неплатоспроможності суб'єктів господарювання визначається перспективами розвитку фінансового менеджменту, переосмисленням підсумків попереднього розвитку, зміною якості моніторингу фінансового стану підприємств, розробкою алгоритмів діагностики кризових явищ, мінімізацією фінансових ризиків і раціональним управлінням фінансовими потоками.

Теоретичні основи і практичні методи забезпечення фінансової стійкості підприємств відображені в роботах вітчизняних і зарубіжних вчених, зокрема: Е.Альтмана, М.С. Абрютіної, І.О. Бланка, В.Х. Бівера, І.Т. Балабанова, О.І. Барановського, Ф.Ф. Бутинця, М.І. Баканова, Л. Бернстайна, М.Д. Білик, О.Г. Білої, О.М. Волкової, Т.В. Головка, А. Гропелі, І.С. Гуцала, Н.П. Дробот, В.А. Дубрової, О.Р. Квасовського, В.В. Костецького, О.В.

Кнейслер, А.П.Ковальова, А.І. Ковальова, В.В. Ковальова, Т.М. Ковальчук, М.Я. Коробова, Р. Лиса, Л.А. Лахтіонової, Є.В. Мниха, О.В. Павловської, Н.О. Русак, В.А. Русак, Г.В. Савицької, В.К. Савчука, Р.С. Сайфуліна, О.М. Стоянової, О.О. Терещенка, Н. Холта Роберта, М. Г. Чумаченка, А.В. Чупіса, В.В. Чепурко, А.Д. Шеремета та інших учених.

Наявні результати наукових теорій не отримали відображення в єдиному логічно збудованому підході, що дозволяє вивчити зміни фінансової стійкості під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів і виявити перспективи її забезпечення інструментами фінансового менеджменту.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення фінансової стійкості підприємств шляхом використання інструментів фінансового менеджменту.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти забезпечення фінансової стійкості підприємства інструментами фінансового менеджменту.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає у розвитку теоретичних і методичних підходів щодо забезпечення фінансової стійкості підприємств на основі застосування інструментів фінансового менеджменту.

Для її досягнення необхідно вирішити такі **завдання**:

- обґрунтувати сутність фінансової стійкості підприємства;
- охарактеризувати фактори впливу на фінансову стійкість підприємства;
- поглибити методичні засади управління фінансовою стійкістю підприємства;
- оцінити формування і використання капіталу ТОВ «Трансшіпмент Ел Пі Джі»;
- проаналізувати фінансові результати та рентабельність ТОВ «Трансшіпмент Ел Пі Джі»;
- проаналізувати фінансову стійкість та ліквідність ТОВ «Трансшіпмент Ел Пі Джі»;

- спрогнозувати гіпотезу стохастичної вірогідності прямої залежності витрат від рівня сукупного доходу;
- окреслити шляхи забезпечення фінансової стійкості ТОВ «Трансшіпмент Ел Пі Джі»;
- сформулювати напрямки удосконалення інструментів фінансових підходів до поліпшення фінансової стійкості ТОВ «Трансшіпмент Ел Пі Джі»

Методи дослідження. У ході дослідження застосовувались загальнонаукових та спеціальних методів пізнання: спостереження, економіко- статистичного, логічного та порівняльного аналізу, групування, узагальнення і класифікації, системного та структурного підходів. Сукупний аналітичний потенціал використаного інструментарію забезпечив достовірність висновків і рекомендацій, отриманих в рамках проведеного дослідження.

Інформаційна база. Джерелами, що служать основою для проведення аналізу - річна бухгалтерська звітність, також пояснення до бухгалтерського балансу і звіту про фінансові результати, нормативні і законодавчі акти, навчальна література та ресурси Інтернет.

Структура роботи визначається поставленими метою і завданнями. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, що включають в себе сім підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки, список використаних джерел містить 22 позиції і розміщений на 2 сторінках.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційної роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано шляхи вирішення проблем забезпечення фінансової стійкості підприємства інструментами фінансового менеджменту. Результати проведеного дослідження дозволили зробити ряд висновків.

1. Проведене дослідження щодо сутності фінансової стійкості підприємства показало, що на сьогодні не існує єдиного підходу щодо змісту даної категорії. На нашу думку, поняття «фінансова стійкість підприємства» може трактуватися у вузькому сенсі як характеристика фінансового стану підприємства, що відображає його успішне функціонування; і в широкому - як здатність зберігати рівновагу активів і пасивів шляхом формування структури капіталу, що дозволяє фінансувати зобов'язання, здійснювати інвестиційні проекти в умовах дії внутрішніх і зовнішніх факторів.

2. Запропоновано класифікацію факторів фінансової стійкості підприємства, що відрізняється від традиційно застосовуваних введенням критерію керованості факторами фінансової стійкості інструментами фінансового менеджменту, відповідно до якого виявлені не керовані підприємством зовнішні фактори (інфляція, коливання валютних курсів, податкова система, політика держави, місткість ринку, конкурентне середовище в галузі, попит на продукцію, економічна стабільність), частково керовані (вимоги кредиторів, банкрутство боржників, промислова політика регіону) і керовані внутрішні фактори (структура активів і капіталу, ціна капіталу, рівень використання основних засобів, інвестиції, конкурентоспроможність продукції, зовнішньоекономічна діяльність, питома вага дебіторської та кредиторської заборгованості, величина і структура витрат підприємства, рівень запасів і готової продукції, збалансованість грошових потоків, політика управління оборотними активами).

3. Розроблені концептуальні основи управління фінансовою стійкістю підприємства, які визначають об'єкт і суб'єкт управління, його мету,

завдання, функції та принципи з урахуванням впливу внутрішніх і зовнішніх факторів, а також критерії ефективності управління, дозволять більш послідовно й системно вирішувати проблему підвищення ефективності управління цією стороною фінансового становища в процесі реалізації виробничих, інвестиційних, фінансових стратегій розвитку в довгостроковій перспективі в ринкових умовах господарювання.

4. Проаналізувавши джерела формування капіталу ТОВ «Трансшіпмент Ел Пі Джі» та напрями його розміщення можна зробити висновок, що загальна величина капіталу підприємства протягом всього періоду, що аналізується має тенденцію до зростання у 2018 р. проти 2016 р. на 3718,0 тис. грн., хоча у 2017 р. помітне зменшення величини загального капіталу на 214,0 тис. грн. проти 2016 р. Таке зростання протягом аналізованого періоду відбувалося головним чином за рахунок значного збільшення власного капіталу, що випереджало зростання позикових коштів: у 2018 р. порівняно з 2016 р. власний капітал зріс на 3359,0 тис. грн. (43,9%), у 2017 р. порівняно з 2016 р. зменшився на 353,0 тис. грн. (4,6%), у 2015 р. спостерігається зростання на 3712,0 тис. грн. (50,8%) проти попереднього року.

5. Найбільшу питому вагу у структурі власного капіталу підприємства у 2016-2018 рр. займає нерозподілений прибуток, частка якого коливається аналогічно до динаміки обсягів і становить 86,9%, 86,3% та 90,0% відповідно, зважаючи на незмінні обсяги інших складових власного капіталу. У структурі позикового капіталу, найбільша питома вага припадає в 2016-2018 рр. на поточні зобов'язання і забезпечення. Крім того, протягом аналізованого періоду спостерігається зростання їх питомої ваги з 89% до 100%. Найменша частка серед всіх зобов'язань підприємства припадає на поточне забезпечення та інші поточні зобов'язання. При цьому спостерігається тенденція до зростання частки цих складових поточних зобов'язань і забезпечень. Так, якщо в 2016 році на поточне забезпечення припадало 1,2%, то в 2018 році - 13,1%. Інші поточні зобов'язання складали

в 2016 році 1,6%, то в 2018 році - 7,3%.

6. Станом на кінець 2018 р. підприємство володіло оборотними активами в розмірі 7417,0 тис. грн. Порівняно з 2016 р. їх сума зросла на 64,5%. Водночас, порівняно з 2016 р. констатовано зниження оборотних активів в 2017 р. на 448,0 тис. грн. Разом із цим у 2018 р. спостерігається деяке зростання обсягів оборотних засобів на підприємстві на 82,7% проти попереднього року. На негативну динаміку оборотних активів у 2017 р. в порівнянні з 2016 р. вплинуло зниження обсягів грошових коштів та їх еквівалентів на 1685,0 тис. грн., що свідчить про зниження ліквідності підприємства.

7. Простежується зростання у 2018 р. чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 21387,0 тис. грн. або на 55,9% порівняно з 2016 р., що відбулося за рахунок зростання у 2016-2018 рр. випуску та реалізації продукції. Відповідно збільшилась собівартість продукції на 13809,0 тис. грн. або на 53,4%. Валовий прибуток від реалізації продукції зріс у 2018 р. порівняно з 2016 р. на 7578,0 тис. грн. або на 61,0%, що пояснюється більшими темпами зростання чистого доходу від реалізації продукції в порівнянні з темпами зростання собівартості продукції. Відбулось зростання величини отриманого чистого прибутку протягом 2016-2018 рр. на 2564,0 тис. грн. або на 178,2%. Хоча спостерігалось скорочення його обсягів в 2017 році на 450,6%.

8. Спостерігаємо рентабельну діяльність підприємства протягом усього періоду 2016-2018 рр. При цьому, у 2018 р. спостерігається значне покращання показників рентабельності проти 2017 р., у якому спостерігається значне зниження рентабельності за всіма її показниками (крім рентабельності необоротних активів) у зв'язку із зниженням обсягів чистого прибутку підприємства. Наведені дані свідчать про поліпшення у 2018 р. ефективності операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.

9. Стратегічне управління фінансовою стійкістю повинно

враховувати не тільки цілі фінансового менеджменту та тип фінансової політики, а й вид фінансової стійкості, який характерний для підприємства на даний момент часу. До напрямів забезпечення фінансової стійкості інструментами тактичного фінансового менеджменту відносять вибір цільової структури фінансування оборотних коштів, встановлення принципів оптимізації політики управління витратами (обґрунтованості, мінімізації, планування), який дозволяє уточнити заходи щодо досягнення цільової фінансової стійкості підприємств.

10. Визначення положення підприємства за допомогою матриці фінансових стратегій Ж. Франсона та І. Романа та матриці фінансових стратегій, що формується на основі EVA та внутрішнього і сталого темпів зростання підприємства ми дійшли до висновку, що хлібокомбінату можна рекомендувати стратегію поступового розвитку. Фінансовий аспект такої стратегії полягає у визначенні оптимального рівня співвідношення залучених і власних коштів, зростанні рівня рентабельності продукції за рахунок зниження її собівартості, збільшення обіговості обігових коштів тощо.

Метод спонтанного фінансування рекомендовано застосувати до клієнтів з порівняно невеликою дебіторською заборгованістю. Реалізація продукції цим клієнтам носить періодичний, нерегулярний характер, отже, найкращим стимулюючим фактором для прискорення розрахунків для них буде надання знижок за оплату рахунків до настання критичного терміну. Це також буде для хлібокомбінату одним із способів залучення клієнтів для роботи на постійній основі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрютіна М.С., Грачѳв А.В. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия: Учеб.-практ. пособие. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Изд-во «Дело и Сервис». - 2011. - 172 с.
2. Артеменко В.Г. Финансовый анализ: Учеб. Пособие. - 2-е изд. перераб. и доп. - М.: Изд-во «Дело и Сервис», 2012. - 365 с.
3. Голикова Е.И. Факторинг. Актуальные вопросы права, учета и налогообложения: учебное пособие. - М.: Вершина, 2011. - 240 с.
4. Друри К. Производственный и управленческий учет. - М.: ЮНИТИ, 2010. - 476 с.
5. Ивасенко, А.Г. Факторинг: учебное пособие. - М.: КноРус, 2011. - 224 с.
6. Квасовський О. Аналіз практики використання зарубіжних методик (моделей) прогнозування ймовірності банкрутства підприємств. Галицький економічний вісник. - 2011. - №2(31). - С. 99-111.
7. Копачева Е. И. Современные подходы к оценке финансовой устойчивости рекреационного предприятия // Финансовое обеспечение социальноэкономического региона : монография. под ред. Г. Г. Ермоленко, М. Ю. Куссого. - Симферополь : ТНУ имени В. И. Вернадского, 2012. - С. 279-302.
8. Костецький В. Сутнісно-теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення діяльності підприємства. Галицький економічний вісник. - 2010. - №4(29). - С. 135-145.
9. Крамин Т. В. Финансовая устойчивость предприятий в условиях перехода к рыночной экономике. - Казань : «Таглимат», 2011. - 124 с.
10. Лобанова Е.Н. и др. Финансовое обоснование стратегических решений в российских корпорациях. - М.: Дело, 2013. - 520 с.
11. Любушин Н.П. Анализ методов и моделей оценки финансовой устойчивости организаций. Экономический анализ: теория и практика. 2010. №1 (166). - С. 3-11.

12. Немцов В. Д. Стратегічний менеджмент. - К. : ТОВ «УВПК «ЕксОб», 2011. - 560 с.
13. Ніпіаліді О.Ю. Фінанси підприємств: Навч. посіб. - Тернопіль: Економічна думка, 2009. - 232 с.
14. Приходько Е.А. Краткосрочная финансовая политика. - М.: Изд-во ИНФРА-М, 2013. - 332 с.
15. Рид С. Финансовый директор как интегратор бизнеса. - М.: Изд-во: Альпина Паблишер, 2012. - 397 с.
16. Самсонова К.В. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства. Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету. - 2013. - №4. - С. 125-134.
17. Селезнева Н.Н. Финансовый анализ. Управление финансами. - М.: ЮНИТИ, 2011. - 639 с.
18. Фоломьев А.Н. Устойчивость предприятий в рыночном хозяйстве. Экономика и организация рыночного хозяйства. - М.: Прогресс, 2014. - 245 с.
19. Щербаков В.А. Краткосрочная финансовая политика. - М.: Изд-во: КноРУС, 2012. - 272 с.
- Яловий Г.К. Концептуальні підходи до визначення фінансової стійкості підприємства . Науковий вісник НЛТУ України. 2008, вип. 18.5 - С. 115-124.
20. Ячменева В. М. Концепция экономической устойчивости предприятий. Культура народов Причерноморья. - Симферополь: Крымский научный центр НАН Украины и МОН Украины, 2005. - № 74. - Т.1. - С. 94-97.
21. Schinasi G.J. Safeguarding financial stability: theory and practice. - Washington, D.C.: International Monetary Fund, 2005. 60.
22. Mishkin F.S. Global Financial Instability: Framework, Events, Issues [Electronic resource] / Journal of Economic Perspectives. - 2012. - № 4. - Mode of access: <http://www.cepr.org/gei/6rep2.htm>.